

Ouders kiezen voor kwaliteit. Minder belangrijk vinden ze reisafstand naar school. Dit blijkt uit een IVA-onderzoek dat in opdracht van KEGG, Viataal, Auris, Stichting Educatie in Communicatie en Simea werd gedaan. Drie onderwijsdirecteuren reageren op het onlangs verschenen rapport en zien hierin een bevestiging van eerder gedaan onderzoek.

Scheiding ESM en SH-leerlingen ligt voor de hand

Ouders vinden kwaliteit belangrijker dan reisafstand

Begin 2007 hield de vakgroep Audiologie van Siméa een enquête onder scholen naar de positie van slechthorende leerlingen in gemengde SH/ESM scholen. Belangrijkste aanbeveling uit dit onderzoek is onderwijs aan slechthorende leerlingen te clusteren en te investeren in de kwaliteit van het SH-onderwijs. De vakgroep schrijft in haar rapport dat de kwaliteit van het onderwijs aan slechthorende leerlingen in klassen met een meerderheid aan ESM-kinderen te wensen overlaat. (zie ook www.simea.nl en de rubriek Nieuws in dit tijdschrift)

In september 2007 verscheen een verkennend onderzoek over de indicatiestelling van kinderen met een CI van de Landelijke Commissie Toezicht Indiciestelling (LCTI). De onderzoekers geven als aanbeveling onderwijs aan slechthorende en ESM-leerlingen te scheiden en de schoolsoorten doof en slechthorend te integreren. (voor het volledige rapport zie www.lcti.nl).

In 2007 werd ook gevraagd naar de mening van ouders. Dit resulteerde in september in een rapport van het IVA getiteld *Communicatie, taalbeleid en schoolkeuze: de toekomst van het auditief onderwijs*. Hieruit blijkt dat ouders de kwaliteit van het onderwijs heel belangrijk vinden. Thuisbij onderwijs, dat jaren hoog op de agenda stond, slaan ouders veel minder hoog aan. Kwaliteit, en dan met name een passend taalaanbod, scoort hoog, vooral bij ouders van dove kinderen.

Als de aanbevelingen uit bovengenoemde rapporten worden overgenomen, zal dit de nodige consequenties hebben voor de inrichting van het onderwijs in cluster

2. Daarnaast spelen politieke ontwikkelingen als Passend Onderwijs, waarbij speciaal en regulier onderwijs meer naar elkaar moeten toegroeien. Valt dit alles te realiseren in het onderwijs aan leerlingen met een auditieve of communicatieve beperking? Moet het onderwijs in cluster 2 op de schop?

Maatwerk

Bij hun schoolkeuze laten ouders zich vooral leiden door sfeer, maatwerk, breedte van het onderwijsaanbod, aanwezige expertise en taalaanbod. Dit laatste en maatwerk wordt vooral door ouders van dove kinderen (al dan niet met CI) belangrijk gevonden. Een meerderheid van de ouders die met het onderzoek meedeed wil dat het speciaal onderwijs en regulier onderwijs gescheiden blijft. Slechts 2 procent kiest voor opheffing van deze tweedeling. Naast deze twee standpunten kiest een kwart van de ouders voor meer samenwerking tussen speciaal en regulier onderwijs.

“De resultaten van het IVA-onderzoek verbazen me niet”, merkt Geert Roelf Luring op. Hij is directeur van de Guyotscholen in het Groningse Haren. Groepsdirecteur Onderwijs Erik van Lingen van de Koninklijke Auris Groep knikt. “Ik ben blij dat nu onderbouwd is, wat we eigenlijk al vermoedden.” Ook directeur Onderwijs Ton Groot Zwaafink van Viataal is blij met het rapport. “Ouders kennen de situatie waarin hun kind zit het beste. Wij kunnen allerlei plannen hebben, maar zij zien het beste wat de consequenties zijn voor hun kind.”

Erik van Lingen: “Het IVA-rapport leert ons dat ouders niet per se willen dat het aantal van 46 locaties gehandhaafd blijft.”

Thuisnabij onderwijs

Cluster 2 kent een beperkt aantal, vrij grote scholen voor dove en slechthorende kinderen. Aan ouders is gevraagd of ze de voorkeur geven aan grote scholen, waarbij kinderen soms ver moeten reizen, maar waarbij er wel veel kennis/expertise aanwezig is en kinderen in contact komen met kinderen uit verschillende leeftijdsgroepen. 45 procent van de ouders geeft hieraan de voorkeur boven kleinere locaties die weliswaar dichtbij zijn, maar minder expertise in huis hebben. Voor deze optie kiest 28 procent van de ouders.

Tegelijkertijd wil een groot deel van de ouders een scheiding tussen SH en ESM en meer onderwijs op maat voor slechthorende en dove leerlingen met of zonder CI.

De vraag dringt zich op hoe dit is te realiseren voor een beperkte groep van duizend dove leerlingen en vierduizend slechthorende leerlingen in de leerplichtige leeftijd.

Van Lingen: "Je ziet nu al dat op verschillende plekken dove en slechthorende leerlingen in verschillende combinaties bij elkaar worden gezet. De CI heeft de scheiding tussen doof en slechthorende definitief beslecht. Een slechthorend kind in het speciaal onderwijs is tegenwoordig zwaar slechthorend vaak in combinatie met andere ontwikkelingsproblemen. De anderen gaan naar het regulier onderwijs. Door deze veranderingen in de doelgroep dove en slechthorende leerlingen is gemeenschappelijk onderwijs mogelijk en biedt dit voordelen ten aanzien van taalaanbod en de kwaliteit van het onderwijs."

Groot Zwaafink merkt op dat kinderen met ernstige spraaktaalmoeilijkheden een andere groep vormen dan slechthorende kinderen. "Beide groepen verdienen een eigen programma. Daarbij moeten we goed kijken waar overeenkomsten

Geert Roelf Luring: "Taalaanbod is belangrijk, maar ook de aandacht voor dovencultuur."

Ton Groot Zwaafink: "Beide groepen verdienen een eigen programma."

zijn en waar verschillen. Dan kun je werken aan de kwaliteit waar ouders om vragen." Daarnaast wijst hij op de snelle ontwikkelingen van CI die mede bepalen hoe het onderwijs ingericht moet worden. Luring knikt: "De Guyotschool heeft tweetaligheid hoog in het vaan-

del staan, maar ik zie hierin wel het een en ander gebeuren. CI-leerlingen vragen om een ander taalaanbod dan kinderen zonder CI. Taalaanbod is belangrijk, maar ook de aandacht voor dovencultuur."

Minder locaties

Momenteel krijgen de meeste slechthorende leerlingen onderwijs op een van de 46 speciale scholen die onder cluster 2 vallen. De dove leerlingen zitten op een veel kleiner aantal

scholen. Als de aanbevelingen uit bovenstaande onderzoeken worden overgenomen leidt dit tot een nadrukkelijk onderscheid tussen leerlingen met een auditieve beperking en de leerlingen met een communicatieve beperking. Ook kan dit consequenties hebben voor het aantal locaties dat onderwijs biedt aan auditief beperkte leerlingen. Een vermindering ligt voor de hand. De drie directeuren erkennen dat er wat moet gebeuren. Meer samenwerking en clustering, noemen ze. "Het IVA-rapport leert ons dat ouders niet per se willen dat het aantal van 46 locaties gehandhaafd blijft. Voor hen staat kwaliteit voorop", zegt Van Lingen. "Eerst moeten we definiëren wat we onder kwaliteit verstaan en hoe zich dit verhoudt tot thuisnabij. Ik ben blij dat de overheid erkent dat onze doelgroep niet zomaar meegenomen kan worden in de beleidsvoorstellen over Passend Onderwijs. Zij wil met de sector hierover in gesprek. Wij moeten dus een duidelijke visie hebben", vult Groot Zwaafink aan.

Ouders geven aan dat ze een breder aanbod willen op VSO-scholen. Ze vinden dat er op de huidige scholen te weinig keuze is. Betekent dit dat het aantal VSO-scholen voor slechthorenden en doven in de toekomst op een paar vingers is te tellen? "Dit zou kunnen", zegt Luring. "Als je alles op een rijtje zet dan ligt dit voor de hand." De beide andere directeuren knikken.

PETER VAN VEEN